

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. — Naročnina za celo leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za inozemstvo za celo leto 50 Din. — Inserati po tarifi. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kam z našimi ljudmi?

V današnji trdi borbi za košček vsakdanjega kruha dobiva vedno večjo važnost vprašanje: **Kam z našimi ljudmi?** To vprašanje je še posebno važno za nas, ker imamo še vedno vsako leto večji ali manjši prirastek prebivalstva.

Pred vojno se našim ljudem ni bilo treba posebno bati za kruh, ker je bil za pridne ljudi odprt ves svet, zlasti še Amerika. Dandanes pa je to drugače. Danes je menda ni države na svetu, ki bi ne poznala brezposelnosti, proti tej moderni splošni bolezni pa se borijo povsod z zapiranjem mej in s posebno zaščito domačega prebivalstva. Vsled teh razmer pa je vsaka država in vsak narod prisiljen, da razmišlja, kako bi bilo mogoče domače ljudi zaposliti in prerediti doma.

Nemški časopisi so te dni poročali o zanimivem predlogu, ki ga je sprožil ugleden nemški politik. Ta je namreč nasvetoval, naj bi vsaj vsak »srednjic kmet zaposlil vsaj še po enega sedaj brezposelnega delavca celo leto; dal bi mu

hrano in nekaj malega v denarju, zato pa naj bi delavec pomagal kmetu, da pridela več. Na ta način bi prišlo skoraj 1 milijon delavcev do hrane — toliko je na Nemškem srednjih in velikih kmetij —, kmetje pa bi dobili stalne delovne moči.

Ta predlog sedaj v Nemčiji prav pridno proučujejo in tudi pri nas ne bi bilo nápak o njem razmišljati. Pri nas še zdavnaj nismo v poljedelstvu tako napredni kakor so Nemci in iz naše zemlje bi se dalo pridobiti še precej več hrane kot jo prideldamo danes. Tudi pri nas je dosti kmetij, ki bi prav lahko še prenesle vsaj eno delovno moč, in sicer ne samo za nekaj dni, ampak za celo leto. Seveda bi morala biti odškodnina v denarju zelo skromna, ker denarja ni, jesti bi pa ljudje le imeli in tudi to je že nekaj — vsekakor bolje kakor pa je današnje brezupno tavanje in postopanje po mestnih ulicah — brez dela in jela.

lahko naredili, ko smo doživeli nedavno hudo povodenj doli na jugu. V državi imamo več stotisoč brezposelnih ljudi: Če jih računamo le 100.000 in če računamo, da vsaki stariček lahko nanese na dan en sam kubični meter zemlje, vidimo, da bi teh 100.000 ljudi lahko v enem dnevu napravilo 100.000 metrov ali 100 km dolg in 1 meter širok in 1 meter visok nasip! Za ljudi bi bilo treba preskrbeti samo lesene barake, kjer bi spali, dati bi jim bilo treba jesti in jih obleči in kaj malega za tobak. Na taka dela bi bilo treba brezposelne ljudi magari prisiliti ali pa jim odtegniti vsako »podporo«. Če bi se pa za enega ali drugega med temi ljudmi našlo njegovo pravo delo, pa lahko izstopi in nastopi svoje redno delo.

Tak način zaposlitve res da ni idealen, pač pa je stokrat bolj moralen kakor pa dosedanji sistem večnih »podpor«. »Podpora« vzbuja v človeku čut, da je berač, še tako slabo delo pa vzbuja občutek zaslužka.

Nič hudega torej ne bi bilo, če bi zbirali brezposelne ljudi v večje ali manjše oddelke in te pošiljali tja, kjer so razna javna dela nujna. Ljudi je treba rediti tako ali tako — zato naj tudi vsaj nekaj malega delajo, čeprav samo za hrano in stanovanje. Pa še nekaj bi se dalo doseči: število brezposelnih bi se silno skrčilo, če bi bilo treba — delati!

Slovenski poslanci v Južni Srbiji

Sedanje velikonočne počitnice je večje število narodnih poslancev izkoristilo za agitacijsko potovanje v južno Srbijo, da tudi na jugu naše države utrdijo in okrepe vero in zaupanje v jugoslovansko kmetsko demokratsko stranko.

Obširnejši opis tega potovanja bomo objavili prihodnjič; za danes naj zadostuje, če povemo le nekaj o splošnem vtisu, ki ga je napravilo to potovanje na kmetske poslance iz Slovenije.

Ta vtis je bil nad vse pričakovanje dober. Dober zlasti zato, ker se je v vseh krajih jasno pokazalo, da je jedro cele države in vsega naroda in tudi jedro kmetsko-demokratske stranke kmet in nihče drugi! Kamorkoli so poslanci

prišli, se je povsod zbrala ogromna kmetska masa; prišli so ljudje skupaj, ki se prej niso nikdar videli in vendar so se takoj razumeli, ker so bili vsi kmetje, ki jih družijo povsod enako veselje in ki jih tlačijo in moré iste skrbi.

Ta ugotovitev je za nas pomembna, ker nam znova dokazuje, da se mora pri nas vsako politično življenje in vsako javno udejstvovanje opirati samo na kmete. Kjerkoli bodo kmetje držali zvesto skupaj, tam bodo tudi gospodje in tam bodo tudi sami odločali o svoji usodi. Če bodo pa nasadali različnim »politikonom« stare sorte, bodo pa vedno prikrajšani v svojih pravicah, kakor so bili doslej.

Shodi poslanca Spindlerja

Narodni poslanec g. Vekoslav Spindler je mel tudi v nedeljo, dne 24. t. m. dva velika shoda: prvega zjutraj po maši v Koprivnici v šoli, drugega popoldne v prostorih g. L. Preskerja v Podsredi. Udeležba naroda (v Koprivnici 93 volilcev ter nekaj žena, v Podsredi nad 100 zborovalcev) je tudi tu pokazala, da se narod živo zanima za javna vprašanja in zlasti za vprašanje izhoda iz današnjega težkega položaja. To zanimanje je bilo na obeh zborih še potencirano z dostojanstvom, s katerim je narod poslušal poročilo svojega zastopnika in stavil nanj tudi razna vprašanja. Narod je pa tudi v obeh krajih pokazal, da se v polni meri zaveda pomena in potrebe sloge in trdne organizacije. Ustanovila sta se i. v Koprivnici i. v Podsredi krajevna odbora velike vsedrjavne JRKD, prva za koprivniško, druga za podsredsko župnijo, dočim za občino Križe tak odbor že obstoja. Predsednik odbora v Koprivnici je ugledni kmet Alojz Germšek, podpredsednik kmet Alojz Sikošek, tajnik učitelj Maks Dominkuš. V Podsredi pa je predsednik šol. upravitelj Ante Potočnik, podpredsednik župan Franc Jarcl, tajnik Jelnišek.

Na praznik dne 5. maja zjutraj po maši bo veliko javno zborovanje v dvorani g. Habjana v Šmarju, obenem ustanovitev krajevnega odbora JRKD za trg in okolico Šmarje.

V nedeljo dne 8. maja bo pa veliko ljudsko zborovanje (zjutraj po maši) v prostorih gosp. župana Romiha v Zagorju. Ker je ta nedelja zadnji dan tridnevnega romarskega shoda v Zagorju, so vabljeni poleg domačinov tudi sosodje iz Prevorja, Št. Vida, Planinske vasi in Pilčejna

Zanimiv predlog glede brezposelnosti

Na svetu se dogajajo čudne reči in vse stoji kar narobe. V časopisih beremo, da strada v Evropi in v Ameriki na milijone ljudi, ker nimajo dela in zaslužka, na drugi strani pa beremo, da v Kanadi pšenico sežigajo, v Braziliji pa kavo, ker je obojega preveč. In zopet beremo, da pri nas postava brez dela na tisoče ljudi, na drugi strani pa tožimo, kako so naše ceste vse razrite in kako odnašajo neurejene reke rodovitno zemljo. Take stvari beremo dan za dnem in vsak človek se mora vprašati: Ali so ljudje še pri pameti? Zakaj ne dajo odvišnega žita rajši lačnim množicam, ki bi ga prav tako uničile kot ogenj! In zakaj ne prisilijo ljudi na vsaj nekaj malo dela, če jih je že treba rediti iz javnih sredstev?

Lakota in brezposelnost nista na svetu nič

novega. Te nadloge so trle že stare Egipčane pred 5000 leti. Tudi tam je pohajalo včasih na stotisoče ljudi brez dela in te ljudi so morali nekdanji egiptovski kralji — faraoni — za vsako ceno prerediti, čeprav slabo. Faraoni pa so bili ne samo dobri, ampak tudi prav pametni možje in so rekli: Če že moramo to narediti, naj ljudje vsaj nekaj malega delajo! Pa so zočeli dati delati za sebe ogromne nagrobnice — piramide —, ki so jih delali ljudje po 10 in še po več let. Enkrat pa je bilo delo le narejeno, čeprav je tak »brezposelnec« prinesel na dan samo 1 kamen k stavbi.

Tako so delali faraoni, ker so bili modri možje. Mi pa delimo podpore za brezposelne, ne zahtevamo pa od njih niti najmanjšega dela! Le računajte, kaj bi naši brezposelni ljudje

Ing. J. Teržan:

Kako dolgo še . . . ?

Tekom meseca aprila t. l. je samo preko mariborske carinarnice uvoženih 35 vagonov krompirja iz Avstrije in Poljske brez carine. Približno enake ali pa še večje količine so uvožene preko Jesenice, Rakeka in Subotice.

V današnjih težkih časih je takšno početje nedopustno. Takšno gospodarstvo je znak naše agrarno-politične nesposobnosti. Medtem, ko se vse države skušajo osamosvojiti na vseh poljih gospodarstva, kolikor je to mogoče, uvažamo mi takšne kmetijske pridelke, ki jih lahko brez nadaljnjega pridelamo doma v najmanj takšni kakovosti, kot na pr. v Avstriji, od koder uvažamo na pr. krompir, kot nekakšno posebnost! V Nemčiji se vodi v zadnjem času agitacija, naj se prepreči uvoz tobaka, čaja in riža, ker se za te pridelke, ki jih sicer ne morejo doma pridelati, izda letno ogromne milijone, niso pa za življenje neobhodno potrebni. To je svojevrstno stališče nemških politikov, ki pravijo, naj se Nemeč odpove svojevoljno vsega tega, kar se ne more v Nemčiji pridelati. Kaj si mislijo ti agrarni politiki o nas, če vzamejo v roko našo uvozno statistiko. Naš kmet ječi pod težo krize, v vaseh primanjkuje denarja, da se težko spravi skupaj para za sol in vžigalice. Vse tarna, da se ne da nič prodati. In vendar imamo mnogo tega, kar bi lahko doma pridelali, premalo, kar dokazuje uvoz teh kmetijskih proizvodov. Seveda se v jeseni ne da vse takoj in dobro prodati. Toda sedaj spomladi se čuti narast cen gotovih kmetijskih proizvodov.

V zadnjem času se porajajo in ustanavljajo vnovčevalnice za kmetijske pridelke. To je vesel pojav. Toda vse to nima skupnega in organiziranega vodstva. Naša slovenska posebnost je v tem, da želi vsak sam, oziroma krajevna skupina ljudi na svojo roko, brez drugih, iskati trg v inozemstvu. Manjka nam gospodarske zavednosti za skupno strokovno in gospodarsko delo. Biti si moramo na jasnem, da brez skupnega sodelovanja ne bomo mnogo dosegli, posebno ne glede onih gospodarskih vprašanj, ki imajo zvezo s svetovnim trgom.

Tudi glede proizvodnje same je treba izdelati skupen plan in na podlagi konjunkturnih izgledeov dati kmetovalcem navodila v naprej, kaj naj v bodočem letu pridelujejo, koliko in katere kakovosti. Ta gospodarski sistem, osvaja v novejšem času razne države. Nekaj približnega, prikladnega za naše slovenske gospodarske razmere, moramo čimprej ustvariti.

V boljše pojasnilo, kakšni gospodarski sistemi so, oziroma se uvajajo v raznih državah, hočem na kratko omeniti, da so gospodarstveniki razdelili sistem gospodarskega življenja in njegovo organizacijo v štiri stopnje:

1. Dobrovoljno organizirano zasebno gospodarsko življenje, ki stremi za tem, da regulira proizvodnjo tako, da je racionalna in odgovarja dobrobiti splošnosti, a ne osebni koristi in da pri tem ne kviri obstoječe gospodarsko ustrojstvo (strukturo).

2. Socialno progresivno narodno gospodarstvo. Ne da bi se ukinila privatna lastnina, vodi celo gospodarsko življenje vrhovno vodstvo, ki ima takšen vpliv, da zapoveduje proizvodnji (industriji), katero pot mora iti, da bo njeno delovanje najkoristnejše za narodno gospodarstvo. Takšen gospodarski sistem vlada danes v Italiji.

3. Socialistični državni sistem narodnega gospodarstva. Proizvodnja in potrošnja se ne odreduje neposredno. Državna oblast odreja proizvodnjo po točno izdelanem planu, kakor ga potrošnja zahteva (petletka Sovjetske Rusije). Država sama nadzira in urejuje proizvodnjo tudi s tem, kolikor v letnem proračunu nameni za to ali ono gospodarsko panogo. Po tem gospodarskem sistemu delajo v Sovjetski Rusiji.

4. Integralni socializem. Ta gospodarski sistem še danes ni nikjer praktično uveden. Po tem sistemu je celo gospodarsko in socialno življenje osredotočeno pod enim vodstvom, ki točno odreja proizvodnjo in potrošnjo, standard življenja in vse ostale gospodarske in življenske činitelje.

Vinska razstava v Ptuj in izleti v Haloze

Od 8. maja do 10. maja 1932 bo II. banovinska vinska razstava z vinskim sejmom v Ptuj. Ob tej priliki bodo poučni izleti v vinorodne Haloze po sledečem programu: 8. maja. V nedeljo po otvoritvi razstave ob 13. uri sestanek pred razstavnim prostorom (Društvenim domom) za izlet v Srednje Haloze in sicer na Št. Vid ob Dravi, Sv. Andraž v Hal., Vel. Okič, Sv. Barbara v Halozah, Borl ob Dravi in nazaj v Ptuj ob 18. uri. Enourni odmor na lepi razgledni točki na Velikem Okiču pri Zeraku. — 9. maja. V ponedeljek glavni izlet v Gor. Haloze in sicer ob 13. uri sestanek pred Društvenim domom. Iz Ptuja na Ptujsko goro. Odmor pol ure za ogled kraja in krasne gotske cerkve. Potem v Slape in preko Dravinje v Lipno in po grebenu na Št. Janž v Gor. Halozah. Tam enourni odmor. Na to v Doleno in od tam v Podlehnik, kjer je ogled kletarstva Štajerske hranilnice v enournem odmoru in potem v Ptuj okoli 19. ure. — Omnibus vozi povsod, le od Slap do Dolene je pešhoda dve uri. — 10. maja. V torek enak izlet, kakor v nedeljo preko Okiča v Srednje Haloze. Kdor se želi izletov udeležiti, naj to javi Vinarski podružnici v Ptuj vsaj do 6. maja 1932.

Domače delo svetla točka v krizi. V današnjem oglasnem delu opozarjamo na ponudbo tvrdke: Domača pletarska industrija, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica 2. Pletilni stroj »Regentinjac« pomeni za delavalno novo stalno možnost mesečnega zaslužka.

Velik požar v Škocijanu pri Turjaku

V torek 26. aprila ob 12. uri ponoči smo zaslišali plat zvona, kmalu nato glas gasilske trombe. Ves Škocijan je bil na mah v svitu groznega požara, ljudstvo je pa drvelo na lice mesta. Gasilci so stopili takoj v akcijo, toda kmalu je zmanjkalo vode. Pomagali pa so vsaj toliko, da so rešili obleko in nekaj pohištva, vse drugo pa je zgorelo. Zgorelo je vse gospodarsko poslopje, zgorela je pa tudi živina. Sedaj nesrečni ljudje čakajo pomoči, ki jim je res nujno potrebna. Kakor kaže, je bil požar podtaknjen od hudobnega zločinca, ki pa bo mogoče že prišel v roke pravice.

Kako se utrjuješ?

Za utrjevanje telesa priporoča profesor dr. Kussmaul ta-le način: Zvečer si postavi k postelji škafo vode in si pripravi dve brisači. Zjutraj se na posteljo vsedi in si zdrgni s hladno vodo s prvo brisačo zaporedoma obraz, vrat, prsa, roke in hrbet, z drugo brisačo pa si vsak oprani del telesa takoj zdrgni do suhega. Nato si obleci srajco nazaj, vstani in si operi trebuh, boke in noge zaporedoma (kakor zgoraj). Nato stopi v vodo, a ne za dolgo in si takoj obriši še noge in nato se obleci. Potem idi na sprehod, da se segreješ, če pa je zunaj mraz, pa leži še za par minut nazaj v posteljo, da se pregreješ. Nikdar pa ne smeš pretiravati!

Mladina

Akademski agrarni klub »Njiva« v Ljubljani je imel v soboto, dne 30. aprila, svoj redni tedenski sestanek, na katerem je predaval tovariš ing. F. Štrajnar o temi: »Kmetijski pokret in akademski klub«. V svojem predavanju je podal temeljne misli našega pokreta in naloge, ki izvirajo iz njih za kmetško dijaštvo. Po predavanju se je razvila diskusija, ki je na koncu rodila konkreten sklep: ustanovile so se štiri glavne sekcije, ekonomska, socialnopolitična, kulturnofilozofska in organizacijska. V okviru teh sekcij se bo gibalno društveno delo v bližnji bodočnosti. — Prihodnji teden predavata tovariša Schauer in Tomšič o organizacijah kmetijske mladine v tu- in v inozemstvu.

Sestanek pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet za ljubljansko okolico. V nedeljo se je vršil sestanek vseh okoliških društev ljubljanske okolice. Zastopana so bila društva Beričevo, Zapoge, Notranje Gorice in Zelimlje, 18 odbornikov po številu. Predsednik pododbora tov. Blaž je v kratkih besedah opisal vse delo v minulem poslovnem letu in zaključil, da je treba dati ljubljanskemu pododboru širšo bazo, pritegniti k delu vse razpoložljive sile, ker le tedaj bo mogoče doseči uspehe. Radi tega se je tudi izvolil novi odbor, ki je sledeče sestavljen: predsednik: Kramar Alojzij, podpredsednik: Šimenc Alojzij, tajnica: Režika Aličeva, blagajnik: Oblak Ivan, odborniki: Blaž Jože, Lunder Leopold, Ausec Alojzij, Peterlin Danica, Vidmar Franc, Hribernik Franc, Janhar Valentin. Vsako društvo ima v odboru svojega zastopnika. Po izvolitvi novega odbora se je vršila splošna debata, ki naj bi dala povoljne zaključke za uspešno bodoče delo. Prva naloga pododbora bo, da poživi vsa okoliška društva, ki iz enega ali drugega vzroka danes ne delujejo, ustanovi čim več novih edinic in pomaga Zvezi organizirati veliko tekmo koscev, ki se bo vršila na dan Zvezinega občnega zbora v Ljubljani dne 12. junija 1932.

Člani Kmetijske Matice bodo prejeli za leto 1932 po 4 knjige, in sicer: 1. Veliki koledar Kmetijske Matice za leto 1933, 2. Miloš Štibler: Zadrugištvo, II. del, 3. inž. Teržan: Več dobre krme! (travništvo) in 4. povest. Knjiga »Več dobre krme!« je že natiskana in jo dobe člani na željo že vnaprej, če plačajo poštino posebej. — Član Kmetijske Matice postane vsakdo, ki plača do 31. maja članarino v znesku Din 20.— Poština se zaračuna posebej. — Kmetje, postanite in ostanite člani edine slovenske, res kmetijske književne družbe »Kmetijske Matice«!

Škocijan pri Turjaku. Dramski odsek je uprizoril na belo nedeljo lepo veseligo. Igra je zelo dobro uspela in igralci so prav dobro rešili svoje vloge. — 17. aprila so pa igralci gostovali v Zelimljah in tudi tam so prav dobro rešili svoje naloge. — Naši gasilci so imeli letos prve vaje na Vel. Ločniku. Udeležba članstva je bila nepričakovana, brizgalna je izvrstno delovalo, ljudstva je bilo pa prav zadovoljno. — Z velikim veseljem smo pozdravili, da je banska uprava razpisala mesto šolskega upravitelja in ene učiteljice. Sedaj bo naša mladina dobila vsaj nekaj izobrazbe in se vzgajala v sokolskem duhu.

Bolečine pomirjujoča drgnjenja

pri bolečinah v hrbtu in križu, pri trganju, revmatičnih bolečinah itd. so vedno učinkujoča, če se za njih uporabljata Fellerjev Elsafluid, to skozi 35 let preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 344, Savska banovina.

Mlad, okreten, vitek in duševno svež

DR. BAHOVEC

postanete, ako jemljete vsako jutro čašo okusnega „PLANINKA“-čaja Bahovec. Njegova naravna planinska zelišča, ne kemikalije, vas oprostijo odvišne maščobe, očistijo vas znotraj in vam regulirajo prebavo. Začnito še danes s „PLANINKA“-čajem Bahovec. Pravi samo v originalnih plombiranih paketih z napisom proizvajalca:

Lekarna Bahovec, Ljubljana.

Dopisi

Pročgrad ob Kolpi. Naše gasilno društvo je imelo svoj redni letni občni zbor dne 24. aprila 1932. Na dnevnem redu je bilo pregledovanje računov. Računi so bili v najlepšem redu. Odbor društva je bil soglasno izvoljen z željo, da bi bil še nadalje tako agilen kot doslej. — Več govornikov je tudi naglašalo, da je naš Poljanski kraj ob Kolpi v 10 letih obstoja naše države zaslužil, da bi se merodajni krogi tudi na nas ozirali in nekaj ukrenili glede vode.

Braslovče. Pretekli teden je umrl sin tukajšnjega gostilničarja in peka g. Resnerja Viktor. Viktorja bomo zelo pogrešali, ker je bil nadvse delaven. Pogreb nam je pokazal, da je bil nadvse spoštovan in priljubljen. Pogreba se je udeležila naša požarna bramba v kroju in Sokol v kroju. Pokojniku naj bo Bog milostljiv, vsem domačim pa naše iskreno sožalje.

Orla vas. Kmetiska in gospodinjska nadaljevalna šola bo ponavljala dne 8. maja t. l. v Braslovčah v Prosvetnem domu kmetško igro »Domenc. Zato že danes prosimo vsa cenjena društva, da na ta dan ne prirejajo svojih prireditev. Najvljudneje pa vabimo vse, ki se zanimajo za igre kmetškega značaja, da nas ta dan obiščejo. Če se igra ne bo vršila ta dan, bomo v »Kmetiskem listu« sporočili.

Obvestila

Izlet z ladjo po morju s Sušaka na otok Krk, priredi ob priliki vsakoletnega romanja na Trsat, tudi letos »Sveta vojska« in sicer zadnje nedeljo maja. Posebni vlak bo vozil iz Ljubljane in iz Maribora. Z izkaznico (stanje Din 40—) za polovično vožnjo po železnici, je vožnja po morju brezplačna. Natančna pojasnila v listu »Preporode« pošljemo brezplačno. — Naslov: Sveta vojska, izletni odsek, Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Za avstrijske posetnike Ljubljanskega velesejma (4. do 13. junija t. l.) je izdala Uprava velesejma posebne legitimacije, ki obsegajo takozvani »Zählblatte« s pravico na 25% popust po avstrijskih železnicah. Kdor namerava poslati legitimacijo svojcem ali znancem v Avstriji ali v države, iz katerih se potuje v Jugoslavijo preko Avstrije, naj nabavi legitimacijo le pri uradu velesejma v Ljubljani. V Avstriji se te legitimacije dobe pri jugoslovanskih konzulatih v Grazu in Celovcu ter pri potniških uradih na Dunaju.

Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu sprejme s 17. majem t. l. 20 učencev v pripravljalni gospodarski tečaj, ki traja do 15. oktobra t. l. Ti učenci imajo dnevno po dve uri pouka v šoli, ostali čas se uporabljajo pri delih v vseh panogah šolskega gospodarstva, kar jim pozneje prav dobro koristi pri teoretičnem pouku. Tečaj je terej zelo potrebna priprava za vstop v redno šolo predvsem za one kmetске

Lepo slavje v Lescab

Preteklo nedeljo so slavile Lescab dvojno slavje: zaključek tečaja gospodinjske nadaljevalne šole z razstavo in odlikovanje župnika g. Frana Avseca.

Kmalu po tretji uri popoldne je otvoril slovesnost v nabito polni in lepo okrašeni šolski sobi predsednik odbora gospodinjske nadaljevalne šole v Lescab gosp. Ažman s pozdravom na vse navzoče: zastopnike oblasti, predvsem zastopnika banske uprave svetnika Krošelja, sreskega načelnika dr. Vidmarja s soprogo, sodnega predstojnika dr. Štulerja s soprogo, šolskega nadzornika Šifererja, načelnika postaje Zužka, župana dr. Dobravca iz Radovljice, župana Bizjaka iz Breznice, župana Pogačarja iz Predtrga, šolskega upravitelja iz Begunj kot zastopnika občine Begunje in gasilce iz Hlebcev z načelnikom Kristanom. V jednatem govoru je vzpodbujal dekleta — bodoče gospodinje — naj vztrajajo, da bodo tudi one s svojim pametnim in varčnim gospodinjstvom pomagale pri ureditvi težkih razmer. Nato je otvoril razstavo. Šolski upravitelj Knez je pozdravil navzoče v imenu šolske uprave z željo, da bi rodila tečaj in razstava obilo uspeha. Voditeljica tečaja gospodična Jegličeva je poročala o težkočah tečaja in podala jasno sliko k današnjemu zaključku, zahvaljujoč se za pomoč odboru, zlasti predsedniku Ažmanu, ki je za tečaj preskrbel najoptrebnejši inventar, da se je lahko vse vršilo v redu.

Gojenka gospodična Malka Ažmanova se je v imenu svojih tovarišic zahvalila vsem učiteljicam-predavateljicam, posebno gospodičnam Je-

gličevi in Čibejevi, in g. župnika za vse koristno in dobro, kar so se naučile.

Nato so se vsi podali v veliko gledališko dvorano k odlikovanju g. župnika Avseca. To za celo občino pomembno slavje so razumeli občani tako kakor še nikoli. Sreski načelnik dr. Vidmar je koncem svojega vznesenega govora izročil g. župniku red Jugoslov. krone IV. vrst. Šolska mladina, zbrana na odru, je zapela »Bože pravde«, odlikovanec pa se je zahvalil za odlikovanje. Cerkveni zbor pod vodstvom organista Ferliča je zapel »Pozdrav«, župan I. Ažman pa je čestital k odlikovanju v imenu občine z željo, da bi med vsemi bodočimi župani, župniki in šolskimi upravitelji kakor med farani in občani vladala taka harmonija kot danes in Lescab se ne bo treba bati za ugled pri oblastih kakor ga uživajo danes. Nato je šolska mladina zapela »Triglav«, cerkveni zbor pa »Slovenac, Srb, Hrvat«. Slavnost je zaključila vesela šolarska popevka.

Gojenke so, po slavnosti z malo zakusko pod vodstvom g. učiteljice pogostile odlikovanca in povabljenega gosie.

sinove, ki imajo slabo predizobrazbo iz osnovne šole. Oni kmetje, ki žele poslati svoje sinove v redno šolo na Grm, ki se prične v novembru, se opozarjajo, da učencev s slabo predizobrazbo (eno ali dvorazredno šolo s slabim uspehom dovršeno) ravnateljstvo ne bo predložilo za sprejem v redno šolo banski upravi, ako ne bodo obiskovali pripravljalnega tečaja. — Nekateri učenci pripravljalnega tečaja plačujejo za oskrbne stroške po 400 Din mesečne vzdrževalnine; nekaj prosilcev se sprejme na brezplačna mesta, nekaj pa za znižano oskrbnino, vendar samo sorazmerno s polno plačujočimi. Oni prosilci, ki prosijo za znižano oskrbnino, ali za brezplačno mesto, morajo svoji prošnji priložiti posestni list in potrdilo davčnega urada o višini davkov. Koristno je priložiti tudi uradno izjavo županstva o razmerah, v katerih se gospodarstvo nahaja (dolgovi, nesreče itd.). — Pogoji za sprejem so: 1. starost ne manj kot 16 in ne več kot 19 let, 2. dovršena osnovna šola (četudi le enorazredna), 3. telesna in duševna sposobnost. — Prošnjam, kolkovanim s 5 Din, je priložiti krstni list, domovnico in zadnje šolsko spričevalo, onim, ki prosijo za znižano oskrbnino tudi zgoraj našete priloge, in jih poslati do 25. aprila 1932 na ravnateljstvo banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. O sprejemu in višini oskrbnine se obveste prosilci pismeno. Vsa še potrebna pojasnila daje ravnateljstvo.

Redni občni zbor Kmetijske zadruga v Spod. Polskavi, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo, 8. maja 1932 ob 14. uri v občinski dvorani na Spodnji Polskavi. Ako bi občni zbor ob določenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi

občni zbor z istim dnevnim redom in na istem mestu, ki bo sklepal brez ozira na število navzočih članov.

Pripravljalni odbor „Zadruga Moj Dom“, reg. z. z. o. z., v Ljubljani obvešča vse one, ki si želijo lasten dom in one, ki želijo razbremeniti svoja posestva, da se vrši ustanovni občni zbor zadruga dne 8. maja 1932 ob 1/2 9. uri popoldne v dvorani restavracije „Pri Levu“ na Gosposvetski cesti. Vabljeni vsi!

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA GREGORČIČEVA 31/23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Zdrav rod je pogoj napredka in blagostanja. Naš kmetovalec stremi za enim in za drugim, toda v današnji krizi pozabi le prečesto na največji zaklad: svoje zdravje. — Kdor si hoče povrniti ali utrditi zdravje in preživeti hkrati nekaj dni mirnega, udobnega in poceni oddiha, naj poseti zdravilišča Rogožka Slatina!
Prišle ravnateljstvu zdravilišča predhodno po prospekt!

Novice

Ali Vas morda boli glava? Od želodca? Fellerjeve Elsa-pilule, 6 škatlic Din 30— in Elsa švedske kapljice, 2 stekl. Din 50—, z omotom in poštino vred Vam nudi lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr trg 341 (Savska banovina). A zoper kašelj in bolečine v prsih pravi Zagorski sok »Elsa« 2 steklenici Din 50—.

Domače vesti

Za načelnika kmetijskega oddelka banske uprave v Ljubljani je imenovan dosedanji inšpektor g. Josip Zidanšek.

Nazadovanje slovenskih glasov na Koroškem. Pri nedeljskih občinskih volitvah na Koroškem je bilo po uradnih podatkih oddanih 7127 glasov, s katerimi so Slovenci pridobili 225 mandatov, dočim so dobili leta 1928 še 9260 glasov z 239 mandati.

Stekla mačka ogrizla šest ljudi. V hiši Šimuna Biljanovića v Kaštel Sužurcu pri Splitu je ogrizla stekla mačka šest ljudi in enega psa, ki je stekel. Mačko so ubili, ogrizene ljudi pa prepeljali v Higijenski zavod.

Pretrsljiva tragedija. V vasi Slobodnici blizu Broda se je odigrala pretresljiva rodbinska tragedija. Josip Kovačević je zabodel svojega 19 letnega vnuka Ivana Stanića, ker si je bil izposodil njegov dežnik in ga je raztrgal. Kovačević je zabodel Stanića v trebuh tako, da so mu izstopila čreva. Po zločinu se je takoj zavedel, kaj je storil, zjokal se je, potem pa odšel z doma in domači so ga šele proti večeru našli v staji obešenega.

Ciganski poset. Pred nekaj dnevi sta se prihitotapila do samotno stoječe hiše posestnika Štefana Jerića pod Šenturško goro v občini Cerklje pri Kranju 35 letni cigan Ludvik Rajhar in mlajši ciganček. V odsotnosti domačih sta se zplazila v stanovanje ter odnesla več dragocenosti in par rjavih čevljev, nakar sta spet izginila.

O mleku

V prehrani zavzema pri nas še vedno vprašanje mleka najaktualnejše mesto in bo to vprašanje ohranilo svojo aktualnost dotlej, dokler ne bo odjemalcu zasiguran produkt, ki ustreza vsem zahtevam, ki se jih sme stavljati na tako važno hrano, kot je ravno mleko.

Konzument upravičeno zahteva, da naj bo mleko neizpremenjeno, kakor je pridobljeno pri popolni molži, da ima primerno hranilno vrednost, da je dovolj sveže, dovolj čisto, od zdrave živine in po primerni ceni.

Namen tega spisa je, da pokaže, zakaj so te zahteve utemeljene in kako naj bi se jim od strani producenta ugodilo.

Neizpremenjeno mleko je tako mleko, ki je pridobljeno potom redne, to se pravi dvakratne ali trikratne dnevne molže, vsak dan ob istem času. Pri tem mora biti molža, kakor smo rekli, popolna, to se pravi, da se mora vime neprekinjeno izmolsti do zadnje kapljice. Tako pridobljeno mleko ima v naših krajih po preiskavah ljubljanskega tržnega mleka povprečno sledečo sestavo: vsebuje 87,3% vode in 12,7% takozvane sušine, ki sestoji iz 3,7% maščobe in 9% brezmaščobne sušine, ki jo tvorijo mlečni sladkor, beljakovine in nekaj soli. V splošnem je kvaliteta našega mleka z ozirom na kemijsko sestavo zelo dobra.

To sestavo mleka producent lahko spreminja v škodo odjemalca na različne načine:

Če dodaje mleku vodo, se zmanjšuje procentualna vsebina maščobe in brezmaščobne

Napad s puško iz zasede. Ko se je vračal nedavno zvečer Fuks Franc z Janeževskega vrha od dela pri posestniku Alojziju Bračiču iz Dolice domov v družbi domačega hlapca Potočnika Adolfa, je ne daleč od Bračičeve hiše nenadno stopil izza nekega drevesa s puško v roki Alojz Majcen, poljski delavec iz Podvincev, naperil puško proti popotnikoma in zakričal, naj odstopita pet korakov, ker je boljševik. Fuks in Potočnik sta zbežala na Fuksov dom, kamor jima je Majcen sledil s puško v roki. Razgrajč je začel razbijati po hišnih vratih, a Fuks in Potočnik sta pri zadnjih vratih pobegnila in šla zadevo javiti orožnikom pri Sv. Urbanu. Ko sta se vrnila, Majcena ni bilo več in se je nato Potočnik sam napotil domov, kjer pa ga je okoli 24 ure v bližini njegovega gospodarja Bračiča napadel Majcen z nožem in ga lahko poškodoval na desni roki. Majcen je dejanje napram orožnikom delno priznal, a zagovarjal se je seveda s pijanostjo.

Notar dr. Krevl Josip v Ljubljani

Je preselil svojo notarsko pisarno s 1. majem t. l. iz Tavčarjeve ulice šte. 6

v Dalmatinovo ulico šte. 3

Svejege očima sta pretepli. Ko se je te dni zvečer vrnil z dela domov v Oblaček pri Ptujju Arnuš Janez in se spravil v postelj, sta ga začeli psovati njegovi pastorki Terezija in Ivana Zelenkovi. Besedna vojna je trajala tako dolgo, da je prišlo do pretepa, v katerem sta obe planili s koli nad Arnuša ter mu prizadejali več ran na glavi in očeh ter mu izbili zob.

Huda nesreča otroka. Te dni so v bolnico pripeljali dveletnega Franca Gruma, posestnikovega sina iz Trebeljevega. Otrok se je doma poparil po vsem telesu in je zadobil hude opekline. Njegovo stanje je zelo resno.

Aretacija nevarnega požigalca. Orožništvo na Pragerskem je aretiralo požigalca, ki je bil strah vse okolice. Aretiranec je 22letni hlapec Albin Trglec, ki je malo omejen in je bil nazadnje uslužben pri posestniku Antonu Vrečku v občini Bukovec pri Zg. Polskavi. Okrog Polskave je bilo od novega leta sem že preko 20 zelo sumljivih požarov in je prebivalstvo v strahu pred neznanimi požigalci organiziralo nočne straže. Pri teh stražah je večkrat sodeloval tudi Albin Trglec. V noči od ponedeljka na torek, ko je bil spet na straži, je začel malo pred polnočjo goriti čebelnjak njegovega gospodarja. Trglec je gospodarju sam javil, da čebelnjak gori; orožniki, ki so nekaj časa že skrivaj pazili nanj, so videli, da ga je sam zažgal in so ga seveda takoj aretirali. Trglec je že priznal sedem požigov v občini Bukovec pri Zg. Polskavi in tri požige v občini Loka pri Framu, odkoder je doma. S tem je ponovno dokazana požigalska manija duševno bolnih ljudi in seveda tudi potreba posebne kontrole nad takimi nevarnimi tipi.

Brat ubil brata. V Kozarcu pri Prijedoru sta se v nedeljo sprla brata Omer in Džemal Bašlagić zaradi zemljišča. Oba sta bila znana kot vročekrvna fanta. Omer je navalil na brata in ga s sekuro udaril po glavi. Brat mu je hotel sekuro iztrgati, med rivanjem ga je pa brat še enkrat udaril tako, da se ze zgrudil in izdihnil. Ubijalca aretirali.

Hude poškodbe z ročicami. Roškar Franc, kočarjev sin, in Lupša Martin, posestniški sin iz Sovjaka sta bila 28. t. m. napadena od fantov Vajsmana Franca iz Sovjaka, Treska Franca in Roškarja Alojza, posestniških sinov iz Trbegovcev. Siroveži so oba fanta hudo poškodovali z ročicami. Roškarju so prebili lobanjo. Oba poškodovanca so prepeljali v ptujsko bolnico. Ozadje napada je staro sovraštvo zaradi nekega dekleta in je bil napad najbrže namenjen nekemu Kolblu Alojzu, ki je pa pravočasno ušel.

Čevlje dobite povsod, na obroke pa samo pri „Tempo“, Ljubljana. Gledališka ulica 4 (nasproti opere).

Zaprte. V zdravniški praksi se naravna Franc-Jožčeva grenčica zlasti zaradi tega uporablja, ker hitro odstrani vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

sušine. Ker je zlasti zadnji znesek, t. j. brezmaščobna sušina, v mleku precej enakomeren, nam s precejšnjo lahkoto omogoča sklepati na dodatek vode. Splošno predpisujejo živilski zakoni v drugih državah, da mora imeti mleko najmanj 8 1/2% brezmaščobne sušine. Italijanski zakon je še bolj strog in zahteva 9%. Pri nas ni tozadevno zakonite meje. Vendar bi bilo umestno, da se kmalu uvede. Kakor že rečeno, znaša pri nas srednja vrednost brezmaščobne sušine 9%.

Spreminjanje kakovosti mleka v škodo odjemalca s posnemanjem se še večkrat izvaja, kakor s pomešanjem z vodo. Zato zahtevajo zakoni po vseh državah, da ne sme imeti mleko manj kot 3% maščobe. Tudi pri nas se držijo kontrolne oblasti te meje, čeprav je nekoliko nizko vzeta. Odstotek maščobe v mleku se pa lahko zmanjša radi načina molže. Navadno molžejo krave dvakrat ali trikrat dnevno. Pri trikratni molži, ki se vrši zjutraj, opoldan in zvečer, je vselej jutranje mleko najrevnejše na maščobi, opoldansko je najbogatejše in večerno se bo le malo razlikovalo od opoldanskega. Obratno razmerje velja za množino mleka, tako da postavljamo lahko pravilo, čim dalje traja razdobje med posameznimi molžami, tem več mleka dajejo krave, tem manjša bo procentualna vsebina maščobe. Če se torej le dvakrat na dan molže in to zjutraj in zvečer je razlika med jutranjim in večernim mlekom tako po količini, kakor tudi po vsebini maščobe, prav neznatna. Zanimivo je, da način molže nikakor ne vpliva občutno na procen-

tualno vsebino brezmaščobne sušine, ki ostane skoraj neizpremenjena. Razlike, ki jih opazamo v procentualni vsebini maščobe pri trikratni dnevni molži, se lahko gibljejo v sledečih mejah: Zjutraj daje krava mleko, ki ima 2% maščobe, opoldansko mleko iste krave ima 4% maščobe in večerno 3 1/2%. Če se splošno govori o vsebini maščobe gotovega kravjega mleka, mislimo vselej o povprečni procentualni vsebini celodnevne skupne mleka in ta znaša pri nas, kot že rečeno ca. 3,7%. Radi neugodnih higijenskih razmer, ki vladajo na naših kmetijah, je posebno poleti možnost, ohraniti mleko dalje časa v svežem stanju, zelo omejena. Vsled tega je zelo razširjena želja pri gospodinjah, ki dobivajo mleko zjutraj dostavljeno na dom, da dobivajo le sveže mleko iz jutranje molže. Živorejec, ki molže svojo živino 3 krat dnevno, se izpostavlja radi tega nevarnosti, da donša na trg mleko, ki vsebuje mnogo manj kot 3% maščobe. Če ga slučajno zaloti tržna kontrola, mu kaznen ne izostane, čeprav leži krivda le v dobrem namenu, ugoditi želji svojih odjemalcev. Takim kmetom bi bilo priporočati, naj prinašajo na trg jutranje mleko ločeno od ostalega mleka le od takih krav, katere molžejo le dvakrat dnevno, nikakor pa ne od onih, ki jih molžejo trikrat dnevno.

Na kmetijah, kjer je dovolj preskrbljeno za snažno pridobivanje mleka in za primerne spravljane v dovolj mrzlih shrambah, ne more obstojati nikak pomislek proti temu, da bi se mleko, pridobljeno v različnih dnevnih dobah skupaj pomešalo.

Vesti iz sveta

Lepotičenje in kriza. V Newyorku so nedavno zborovali ameriški poklicni lepoticarji. Prišli so tudi do sklepa, da njihov poklic lahko pomaga ljudem v današnji gospodarski krizi, zaradi katere se ljudje predčasno starajo in dobivajo gube. Ni dvoma, so dejali na kongresu, da bi bili ljudje veselejši, če ne bi čas pisal tako globokih brazd v njih obraze. Zato so sklenili, da bodo znižali cene za svoje opravilo in s tem pomnožili vrste svojih odjemalcev. Ob enem je bilo sklenjeno, da si bodo dame v bodoče barvale obrvi z zlato, bronasto in srebrno barvo, kar se prilega posebno k večerni toaleti.

Skesana grešnica. V nekem nemškem provincialnem listu je izšla pred kratkim naslednja izjava: »Izjavljam s tem prebivalstvu našega mesta in okolice, da sem ga, sama zavedena po temnih in lažnivih silah, dolga leta gojufala, ko je prihajalo k meni, da mu vedežujem in prerokujem bodočnost iz kart. Po milosti božji sem zdaj spoznala svojo zmoto in se odpovedala svojemu grešnemu početju. Prosim vse, ki sem jih zavajala v zmoto, da mi odpustite!«

Nesreča z radijem. Na velikonočni ponedeljek se je primerila v tržaški javni bolnici nenavadna nesreča z radijem. Trije znani zdravniki, med njimi prof. Gortan in d'Este so preiskovali nekega 46letnega moža, ki se je bil ponesrečil pri avtomobilski vožnji in si je zlomil nogo. Nenadoma pa se je utrnila električna iskra. Bolnik je bil pri priči mrtev, zdravniki pa so dobili hude opekline po rokah.

Nazareški gozd. Zidje Zedinjenih držav Amerike so sklenili v spomin na 200. obletnico rojstva Jurija Washingtona zasaditi v okolici Nazareta v Palestini gozd s pol milijona dreves. Okolica Nazareta bo dobila, ko bo drevje zraslo, popolnoma drugo lice, kakor ga ima sedaj.

S palico ubil svojo ljubico. Na cesti med Novo Račo in Orlovcem blizu Bjelovara so našli mrtvo Jelico Papić, ki je imela zadnje čase ljubavno razmerje z Ivanom Pavlešičem. Fanta so aretirali in priznal je, da se je vračal s svojo ljubico s sejma močno okajen in spotoma jo je s palico pobil na tla, da je obležala mrtva.

V tem oziru izgleda, da sta tako producent kakor tudi konzument zelo neinformirana in upravičeno pričakujemo, da bodo merodajne organizacije (zadruga, centralna mlekarska društva itd.) nadoknadili, kar je zamujenega, to se pravi, da bodo nudili našemu kmetu vsaj ono najprimitivnejšo strokovno znanje, ki je potrebno za oskrbo trga s polnovrednim mlekom.

Postavili smo iz začetka tudi zahtevo, da mora biti mleko pridobljeno potom popolne, neprekinjene molže. Ako namreč molzemo prekinjeno, bo imel prvi namolzen del mleka najmanj maščobe, zadnji največ. Naj navedem praktični primer: Ko so namolžili neko kravo v štirih ločenih delih, je imel prvi del 2% maščobe, drugi del 2 in pol, tretji 3 in pol in četrti 5 odstotkov. Vsi štiri deli skupaj zmešani so pa dali mleko z 3 in pol odstotka maščobe. Vsebina brezmaščobne množine je pa bila v vseh štirih delih enaka in je znašala 9¹/₄%.

Tako prekinjeno molžo izvaja praktično živinorejec lahko na ta način, da izmolze kravo le deloma, ostali del pa prepušča telu. Seveda je tako postopanje nedopustno.

Nadaljna zahteva, ki jo stavljamo glede mleka je, naj bo dovolj sveže in dovolj snažno. V tem oziru je mleko silno občutljivo in je pri primitivnem stanju naše mlekarske produkcije zelo težko ugoditi tem zahtevam. Tako je izključeno, da bi mogli dobiti n. pr. v Ljubljani mleko, ki bi ga smeli uživati brez pomisleka sveže in surovo, čeprav je to cilj zdrave prehrane. Vsaka gospodinja to že in-

stinktivno ve in vselej prekuha mleko, ki ga dobi na dom, čeprav trpi radi tega njega hranilna vrednost. Preprečitev zmanjšanja hranilne vrednosti radi prekuhanja skušajo večji mlekarski obrati doseči s tem, da zalagajo odjemalca z mlekom, ki je v posebnih aparaturnah segreto na tako temperaturo, ki pač uničuje vse nezaželene klice, ki se nahajajo v mleku, ki pa ni dovolj visoka, da bi istočasno mogla v tako veliki meri vplivati zmanjšujoče na vrednost mleka, kakor prekuhanje. Seveda ne gre, da bi tako mleko označevali kot surovo. Nasprotno zahteva naš živilski zakon, da je segreto mleko vidno zaznamovano s časom segrevanja in z višino temperature. Dogaja se posebno s štrami podeželskih prekupčevalcev, da spravljajo na trg mleko, ki ga prej segrevajo v pasterizatorjih do temperature 95°. Tako mleko je enako vredno prekuhanemu in ga je treba strogo ločiti od surovega. Do mleka, ki bi ga smeli brez nadaljnega piti v surovem stanju ne bomo prišli vse dotlej, da bomo imeli hleve, katerih tla bodo zrealila na njih nahajajoče se predmete in katerih stene bodo prevlečene z emajliranimi ploščami. Kar bi zaenkrat že lahko storila zakonodaja je to, da bi predpisala točen postopek, kako je treba ravnati z mlekom na celi poti od vmena do odjemalca, kakor to predpisujejo druge države. Faktorji pa, katerih dolžnost je, vplivati na našega kmeta vzgojno, bi mu morali dopovedati, da spada v vsak hlev, tako za čiščenje rok, kakor tudi za čiščenje vimen brisača in milo, čeprav bi sosedje zasmehovali

tistega, ki bi si upal kot prvi v vasi ugoditi tej upravičeni zahtevi. Do tedaj moramo pa vselej računati s tem, da vsebuje mleko, kakor ga dobimo iz hleva, obilo vidne in nevidne nesnage, katero ne moremo odstraniti niti z najgostejšim cedilnikom. Od rešitve vprašanja pridobivanja snažnega mleka je pa v prvi vrsti odvisno vprašanje, ali bomo mogli v popolni meri izrabljati koristi, ki jih pričakujemo od naše živinoreje.

Končno moramo še ugotoviti, da se ne sme dovoliti dovoz takega mleka na trg, ki izvira od bolnih krav. Treba bi bilo prisiliti našega kmeta, da vsak pojav bolezni obvezno javi živinozdravniku in bi sploh bilo želeto, da bi se uvedla redna preiskava vse živine potom uradnih veterinarjev.

Jasno je, da je upravičena tudi zahteva, naj ima mleko primerno ceno in sicer tako, ki odgovarja njegovi hranilni vrednosti.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, bolečinah v boku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz-Josefova«-grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. — Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josefovo«-vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz-Josefova«-voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zobni kamen pod povečalom

Odstranite zobni kamen — povzročitelja mnogih hudih obolenj zob — z rednim negovanjem s Sargovim Kalodontom. Samo Sargov Kalodont vsebuje proti zobnemu kamnu učinkoviti sulforicinoleat po Dr. Bräunlichu. Polagoma razkroji organske substance, ki tvorijo zobni kamen, njegova sestava se zrahlja, on začne razpadati, izgubi svoje oporišče, se zdrobi in se povsem lahko odstrani s trdo ščetko za zobe.

Uporabljajte redno Sargov Kalodont! Tudi Vaš zobozdravnik Vam bo dal ta svet, ker on dobro ve, kako nevaren je zobni kamen za zobe.

KALODONT
Proti zobnemu kamnu

Izkopavanje Sodome in Gomore. Pri izkopavanjih, ki jih vodi v Palestini profesor Coppe, so odkrili tudi ostanke znanega svetopisemskega kraja Sodome in Gomore.

Japonsko mesto Omio je pogorelo. Požar je uničil 1500 hiš. Več ljudi je zgorelo, 7500 oseb je brez krova.

Bančnih polomov v USA je bilo v marcu samo 40, kar je najnižja številka po oktobru 1929. V prvih dveh letošnjih mesecih je bilo bančnih bankrotov 500.

Monopol razglednic v Rumuniji je stolpil v veljavo. Iz monopola dotekajoča sredstva bodo porabili za gradbo šol, ohranitev muzejev itd.

Novo iznajdbe. Budimpeštanskemu patentnemu uradu so bili v zadnjem času prijavljeni nekateri novi patenti, med drugim ščet, ki avtomatično čisti obleko z bencinom in salmijakom, nalično pero z več gumbi, ki piše v raznih barvah in čevlji z električno kurjavo, ki se bodo zaradi letošnje dolge zime menda še pred pomladjo obnesli.

Moskovski stadion. Moskovski listi poročajo, da je sklenila sovjetska vlada proslaviti 15-letnico svojega obstoja leta 1933. z veliko mednarodno slavnostjo komunističnih sportnikov in telovadcev. Zdaj so se pričela dela na novem stadionu za 150.000 gledalcev. Imenoval se bo »Stadion sovjetske zveze« in bo po velikosti prvi v Evropi, oziroma na svetu. Največji svetovni stadion za 165.000 ljudi imajo v Chicagu.

Levi po 200 Din. V Napoliju se je začela konec minulega tedna dražba živalskega parka cirka Schneiderja, ki je prišel v konkurz. Ob tej priliki so prodajali mlade leve po 2000 dinarjev, orle pa nekoliko ceneje. Za dva bengalska tigra so iztržili po 5000 Din, volke pa so prodajali po 200 Din, opice pa po 400 do 500 Din.

Naraščanje prebivalstva na Poljskem. V osrednjem statističnem uradu so pregledali podatke o razvoju in pomnožitvi prebivalstva poljskih mest. Po teh podatkih je prebivalstvo poljskih mest naraslo na 8 milijonov 700.000. Napram letu 1921 je število prebivalstva poljskih mest naraslo za 1.800.000.

Ivar Kreuger je podpiral Hitlerja. V Kreugerjevi zupščini so našli tudi Hitlerjevo pobotnico za 100.000 mark (to je okoli 1.300.000 Din). Kreuger je torej tudi uvideval, da je nacionalistično gibanje koristno.

Dnjeprstroj dovršen. Sovjetska Rusija posveča zadnje dni posebno pozornost trem dejstvom: dokončanju največjega evropskega plavža v Magnitogorsku, dovršitvi zadnjega največjega jeza ob Dnjepru (Dnjeprstroj) in na začetek obratovanja moskovske tvornice za kroglične ležaje. Plavž v Magnitogorsku je 28. III. dosegel višek svoje produkcije s tem, da je izgotovil 1037,5 ton litega železa. Isti dan so zgradili poslednji jez ob Dnjepru in porabili zanj 705.000 kubičnih metrov betona. S tem je delo na Dnjeprstroju zaključeno in voda Dnjepra je dvignjena 44 m nad morsko višino. Vsa mesta v reki, ki so doslej veljala za neprehodna, so izboljšana in Rusija bo dobivala energijo od te ogromne naprave, ki nima para na svetu, od 1. maja dalje.

Požar v kinu. Med predstavo v največjem kino gledališču v Marseillu je dnevi izbruhnil požar. Med gledalci je nastala velika panika. Dasi ravno je bil požar kmalu pogašen, je bilo vsled panike težko ranjenih 20 oseb, večinoma nedoraslih.

Vulkanski izbruh na Kaspiškem jezeru. Na Svinjskem otoku v Kaspiškem morju 30 milj južno od Bakua je izbruhnil vulkan. Neki parnik, ki je bil slučajno v bližini, je še rešil 18 prebivalcev tega otoka, ki so bili vsi ožgani, in jih prepeljal v Baku, 5 oseb pa je zgorelo v ladji.

Prvi sovjetski zrakoplov. Te dni je bil v Ljeningradu prvi poizkus s prvim sovjetskim zrakoplovom. Prostornina tega zrakoplova znaša 2300 kub. met. Opremljen je z motorji po 150 konjskih sil. Poizkusni polet je uspel. Sovjetska vlada je sklenila zgraditi še en zrakoplov.

Žitni monopol v Latviji bo vpeljan te dni. Kušnje v drugih državah jih še niso zadosti izučile. Monopol se bo tikal uvoza rži, pšenice, ječmena in njih produktov.

Največji denarni pustolovec

Pred dobrim mesecem se je v Parizu ustrelil znani švedski finančnik Ivar Kreuger, znan tudi pod naslovom »vžigalični kralj«. Mož je bil predstavnik ogromnega velekapitalističnega podjetja, ki je izdelovalo vžigalice ter je v tej panogi gospodarstva imelo malone monopol za ves svet. Podjetje je pričelo dobivati svoj silni gospodarski obseg takoj po vojni, ko se je osnoval takozvani vžigalični koncern, ki obsega danes 35 držav s 150 tvornicami za vžigalice. Ta koncern producira do 80 odstotkov vse uporabe vžigalic na svetu, od njega so bili konzumenti popolnoma odvisni, niti velike države mu niso mogle kljubovati.

Poleg izdelovanja vžigalic pa je bil koncern — sestavljen iz nešteti delničarjev različnih narodnosti — tudi sila močno in odločujoče finančno podjetje, ki je razprezalo svojo kapitalistično moč preko vsega sveta. Raznim evropskim in ameriškim državam je v času njihovega težkega finančnega položaja posodil milijone in milijone ter tako nad njimi v večji ali manjši meri gospodaril. Pravi vodja podjetja je bil žalostno preminuli Ivar Kreuger. Ob njegovi smrti ga je vsa javnost pomilovala, dan za dnem so svetovni časopisi odkrivali njegove gospodarske in tudi člo-

veške odlike. V njem ni svet takrat še slutil največjega sleparja in goljufa. Toda, ko je poseben odbor pričel pregledovati knjige in račune ter ostale Kreugerjeve finančne ustvaritve in dejanja, je prišlo do silnega preobrata in marsikdo se je lahko trdo prijel za nos. Doslej je ugotovljeno, da je ta »odlični finančnik« ogoljufal svet za približno 16 milijard Din. Težko si je predstavljati to vsoto. Bile pa so njegove goljufije v resnici izvedene prav odlično ter so obstojale v ponarejevanju in sličnem. Danes smatrajo Kreugerja za največjega goljufa in pustolovca vseh časov.

Dobro pa je eno v tej zgodovinski gotujfiji — predvsem je ogoljufal svoje tovariše kapitaliste. Prav s tem pa se tolaži marsikdo.

Nikotin

Nikotin je tisti strup, ki daje tobaku njegov poseben značaj. Da je nikotin res strup, je dokazana stvar, čeprav nekateri kadilci trdijo, da jim tobak ustvarja dobro voljo do dela. Tako strupen nikotin seveda ni, da bi ljudje kar mrti, če pokade po par cigaret, vendar pa prekomerno kajenje ne vpliva dobro na ljudi, ki imajo slabotno srce.

Najmanj nikotina ima v sebi tobak za zvečenje in za noslanje. Med smodkami imajo največ nikotina viržinke.

Količina nikotina je odvisna tudi od tega, ali je tobak suh ali moker. Vzemi eno moko in eno suho cigaro iz iste škatlice, pa boš videl in čutil, da je mokra cigara močnejša kakor suha; mokra cigara ima v sebi do 75 procentov več nikotina kakor suha.

Največ nikotina pride v telo z vsrkavanjem dima (>inhaliranjem<), ker so pljuča jako obsežna ploskev, kjer se nikotin zbira. Odtod pa učinkuje nikotin tudi na srce.

KOLENDAR

- 8. maja: nedelja: Prik. nadang. Mihaela;
- 9. maja: ponedeljek: Gregorij;
- 10. maja: torek: Antonin;
- 11. maja: sreda: Franč. H.;
- 12. maja: četrtek: Pankracij;
- 13. maja: petek: Servacij;
- 14. maja: sobota: Bonifacij.

SEJMI

- 8. maja: Zaverše, Polje;
- 12. maja: Zagorje ob Savi, Koprivnik, Vel. Loka pri Temenici, Semberg, Planina, Slov. Gradec, Teharje;
- 13. maja: Gradac.

Živinski sejmi

Mariborski sejem 26. aprila. Na živinski sejem je bilo prignanih: 12 konj, 11 bikov, 179 volov, 231 krav, 8 telet, skupaj 340 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli 3.75—4.50, poldebili voli 3—3.50, plemenski voli 3—3.25, bikji za klanje 3—3.50, klavne krave debele 2.75—4, plemenske krave 2—2.50, krave klobasarice 1.50—1.75, mlada živina 3—5, teleta 5—6 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 167 glav. Mesne cene se bile: volovsko meso I. 10—12, II. 6—8, meso bikov, krav in telic 4—6, telečje meso I. 10—13, II. 6—8, svinjsko meso sveže 8—16 za kg mrtve teže.

Dunajski prašičji sejem. Pripeljanih je bilo 7557 pršutarjev in 4290 špeharjev, iz Jugoslavije 2681. Cene: špeharji najboljši 1.42, I. 1.38—1.40, II. 1.35—1.37, kmetški 1.35—1.45, pršutarji 1.40—1.80, najboljši 1.85. Tendence: Špeharji so se podražili za 8, pršutarji pa za 5 do 10 grošev.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 29. aprila je bilo pripeljanih 215 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari, komad 40—70 Din, 7—9 tednov stari, 90 do 110 Din, 3—4 mesece stari 150—250 Din, 5—7 mesecev stari 300—320 Din, 8—10 mesecev stari 400—450, 1 leto stari 600—800 Din, 1 kg žive teže 5—6 Din, 1 kg mrtve teže 7.50—9 Din. Prodanih je bilo 172 svinj.

Nazaj na deželo! — Orati ni lahko — treba se je učiti.

Nemčija ima šest milijonov brezposelnih, kojih večji del se nahaja v industrijskih krajih. Povratak k zemlji in naseljevanje teh množic v redko obljudenih agrarnih provincah je eden najvažnejših problemov sedanjosti. Brezposelnim mestnim delavcem se mora nuditi prilika za delo na kmetih. Ne zadostuje pa, da se jih pošlje na kmete enostavno z molitko; treba je predhodnega pouka in vzgoje za kmetiško delo. In v to svrhu so ustanovili v več krajih Nemčije posebne tabore, v katerih se delavoljni vadijo in pripravljajo za delo na kmetih.

Kašelj in težkoče pri dihanju

postanejo lahko, če se zanemarjajo, predhodniki težkih pljučnih bolezni. Prehladi se očitujejo večkrat poleg kašlja tudi v drugih pojavih, kakor na primer v hripavosti, bolečinah v vratu, težkočah pri dihanju, bolečinah v prsih, v hrbtu in v ramah. Pri slabotnih osebah in pri otrocih morejo taki pojavi imeti zelo težke posledice, ako se poslabšanje pravočasno ne zaustavi. — Zato store dobro oni, ki se z uporabo pravega Zagorskega soka »Elsa« od lekarnarja Fellerja zavarujejo, zlasti ob izpremenljivih poletnih in jesenskih dneh, ki so za pljuča in dihalne organe toliko opasni. Slabotne osebe in otroci bi ga morali jemati vsak dan, ker je poleg ugodnega okusa tudi tako redilen, da koristno vpliva na telesno moč in odpornost. 2 steklenici Din 50,—, 4 steklenice Din 92,— z omo- to in poštino vred nudi lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, El- za trg 344. (Savska banovina.) Ob- enem se priporoča tudi uporaba Elsa-fluida.

Odobreno po ministrstvu za soc. politiko in narodno zdravje. Sp. št. 509 z dne 24. III. 1934.

Pozor, kmetje!

„PENIK“

Trgovina s čevlji domačega izdelka — LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 35

Vam nudi moške čevlje že od Din 115,—, golserje od Din 200,—, močne delavske od Din 80,—, ženske lahke in sportne od Din 75,— dalje, otroške čevlje po najnižjih cenah. — Izdeluje tudi po meri. Popravila se sprejemajo.

Cenj. občinstvu v ljudno naznanjam, da preoblikujem vsakovrstne

slamnike in klobuke

za ceno 10 - 30 Din.

V zalogi imam tudi vedno najmodernejše modele od 40 - 110 Din. — Se priporoča

CECILIJA BRICELJ, Ljubljana, Križevniška ul. 2

Ob tržnih dnevih tudi na stojnici Vodnikov trg.

Preden oddaste soboslikarska, pieskarska dela, zahtevajte našo ponudbo. Najmodernejši soboslikarski vzorci so vedno na razpolago. Solidna in točna izvršitev z večletno garancijo.

STONE MALGAJ

družba z o. z., stavbeni in pohištveni pleskar in ličar, sobo- in črkoslikar, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica, št. 6.

Velike Lašče

Prav dobro

VINO

po Din 6,— liter dobite pri „Segatu“ v Velikih Laščah. Trgovina in gostilna. Lastnika: Marija in Ivan Hočevar.

Nov poklic

za dame in gospode z ureditvijo strojnega pletilstva doma. — Zajamčen zaslužek okoli 1500 Din mesečno, ker odjemljemo naplenu blago, plačamo delo za pletenje in dobavimo prejo za predelovanje. Pišite še danes po brezplačne prospekte na:

Domača pletarska industrija št. 87, JOSIP KALIS MARIBOR Trubarjeva ulica 2.

VSAK

zaveden kmet bi moral čitati naš list!

Ne delaj si skrbi!

Za mal denar si prenoviš svoj dom s Franz-ovimi barvami.

DRAGO FRANZ - LJUBLJANA

Telefon 20-45

Stari trg 24

Telefon 20-45

Ljubi starši!

Vsi otroci Vas lepo prosimo, pišite še danes trgovskemu domu Stermecki po novo, veliko kolekcijo raznega manufakturnega blaga, ker tam se dobi za mal denar veliko dobrega, lepega in močnega blaga za otroške kakor tudi za moške in ženske obleke. V kolekciji se nahaja čez tisoč samih novih vzorcev in lahko doma izbirate mirno brez prodajalčevega vpliva.

Trgovski dom Stermecki, Celje št. 63

Vzorci in cenik zastoj!

Za spomlad dobite dobro blago, moško perilo najceneje v trgovini

Josip Olup, Ljubljana, Stari trg 2, Pod Trančo in Kolodvorska ulica 8

kjer boste postreženi z oblekami domačega izdelka.

Velike moške obleke, štofaste od Din 200 naprej
Velike moške hlače, štofaste . . . od Din 80 naprej
Velike delovne hlače iz hlačevine od Din 44 naprej
Otroške obleke . . . . . od Din 80 naprej

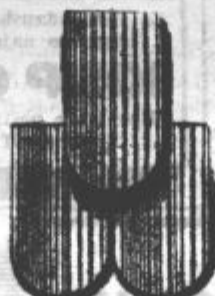
Kamgarni iz domačih, čeških in angleških tovarn vedno na zalogi.
Obleke se izvršujejo tudi po naročilu in po najnižjih cenah!

Velika zaloga moškega perila iz lastne tovarne »Triglava«.

Dobro blago in poceni.

Trgovci znaten popust.

Cpeko in strešnike

vseh vrst, za sidavo hiš, iz znanih karlovaških opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Račun pošt. hranil. št. 14.257

Brzjavni: „KMETSKI DOM“

Telefon št. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitve obrestovanja. POSOJILA daje proti poročtvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Najboljša domača modra galica je znamke

»Zorka«

ker je zajamčeno 98/99% in se producira pod državnim nadzorstvom
Zaloga za Dravsko banovino pri „Ekonom“, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 480.000.000 Din

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina s rsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vloge sprejema na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje kar najbolj ugodno.

Posojila dovoljuje na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje.

Za male trgovce in obrtnike ima posebno kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek.

Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

INKUBATORE

(valilnice) in ostalo opremo za perutninarstvo nudi po najugodnejših pogojih

F. KADLEC, tvornica inkubatorov Temerin.

Ure za birmo prodaja najceneje

Ivan Pakiž Ljubljana Pred Škofljo 15

ŽENE, nič strahu! POMOČ

pri motnjah in izostanku mesečnega perila vam v teku ene ure prinese samo »Vigic dr. Heryja.« Vigic učinkuje zajamčeno pri vsaki ženi tudi v zastarelih in težkih primerih. Ze tisoči žen so ga uporabljali z uspehom in vselej jim je vrnil mir in veselje do življenja. Uspeh zajamčen brez prekinitve poklienega posla. Zdravju ne škoduje. Samo temu sredstvu se boste lahko zahvalili za svoj mir. Ne hvalimo preko mere; poklonite nam svoje zaupanje, da vam vrnemo mir. Strokovnjaki so ga nazvali edino uteho žene. Pozor! Samo »Vigic dr. Heryja!« — Cena Din 70—, močnejši Din 130—, posebno močan za zastarele motnje in krepak telesni ustroj Din 200— in 250—. Uspeh zajamčen, sicer se znesek vrne! Na tisoče zahval za gotov in hiter uspeh. Sredstvo ne odreče niti v najtežjih primerih, deluje naravnost čudežno. Diskretno po pošti za vnaprej poslani znesek (v dopise) ga razpošila samo:

Strokovni ordinacijski laboratorij »Aide-Havelka«, Praga-Vinogradi, Slezska 116 - odd. K. Poštni predal 28, Češkoslovaška.

Strokovni sveti brezplačno!

I. SLANOVIC

splošno ključavničarstvo

Ljubljana Gajeva ulica 2

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Specijalno za delikatesna in slaščičarska namizna in izložbena stolala iz medenine ali železno ponikljana

Za spomladansko sezono želi vsak dober gospodar in gospodinja kupiti dobro in trpežno blago po najnižjih cenah in to dobite le v konfekcijski in manufakturni trgovini

JOSIP OLUP, LJUBLJANA, in Kolodvorska ulica 8

kjer boste postreženi z oblekami domačega izdelka, kakor tudi moškega perila iz lastne tovarne »Triglave«. — Dobro blago in velik promet. — Trgovci znaten popust.

Pri krompirju, pesi in koruzi

se splača uporaba

Nitrofoskala-Ruše nad 100%

Pridelek: 300 q krompirja oziroma 600 q pese na 1 ha.

Na 1 k. jutro je potreba 250 do 300 kg nitrofoskala.

Kmetovalci, naročajte skupno preko svojih zadrug, Kmetijskih podružnic ali občin pri

Tvornici za dušik d. d., Ruše

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani Kolodvorska ulica št. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cementsa.